

www.
ObcanskyZakonik365.cz

OBČANSKÝ ZÁKONÍK

DonauMedia

V ceně:

Aktuální znění zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v právním stavu k 25. březnu 2023 s komentářem všech změn v praktickém kompletu s aktualizacím servisem

SPV

SPOLEČNOSTI
PRO VÁS

PRODEJ
A ZAKLÁDÁNÍ
SPOLEČNOSTÍ

Bezplatná aktualizace:

Načtěte QR a odešlete SMS na +420 739 866 871

Podrobnosti na www.ObcanskyZakonik365.cz

STORMWARE

POHODA

Ekonomický software

Aplikace pro
mobilní fakturaci
zdarma

www.pohoda.cz

Občanský zákoník 2023 s komentářem změn

Obsah	
Souhrnně k dosavadním novelám občanského zákoníku Strana 3	Podrobný obsah Strana 7
Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v právním stavu k 1. lednu 2022 Strana 14	

V ceně elektronické publikace je jako bonus ZDARMA zahrnutý e-book po každé změně a servis na servisní webové stránce www.ObcanskyZakonik365.cz. REGISTRACE K BONUSU: Zprávu *Aktualizace_ObcanskyZakonik22* zašlete na e-mail newsletter@newsletter.cz nebo jako SMS na číslo +420 739 866 871 nebo vyfotografujte mobilním telefonem QR kód na obálce a zašlete vygenerovanou SMS podle instrukcí.

POHODA

Ekonomický software

Ideální pro komplexní zpracování účetnictví a daňové evidence

www.pohoda.cz

mPOHODA

mobilní fakturace a prodej

Aplikace, se kterou vystavíte doklady z mobilu a snadno je pošlete své účetní

www.mpohoda.cz

OBČANSKÝ ZÁKONÍK 2023 s komentářem změn. E-book v pdf. Vydání 1.1. Právní stav 25. března 2023.

www.ObcanskyZakonik365.cz

© 2023 DonauMedia, s. r. o., Tallerova 4, Bratislava. Pište nám na e-mail: newsletter@newsletter.cz. Vyrobeno v EU.

Upozornění: Znění textů v této publikaci bylo prověřeno s veškerou dostupnou péčí, vydavatel ani prodejce však nepřebírají žádné záruky za eventuální škody vzniklé jejím použitím a neodpovídají tedy za to, pokud by na základě textů zveřejněných v této publikaci kdokoliv konal nebo se zdržel konání a v souvislosti s tím mu vznikla jakákoliv škoda materiální nebo nemateriální povahy. Jediným rozhodujícím zněním zákonů v případě pochybností a sporů jsou texty ve Sbírce zákonů. Autorská práva k této publikaci jsou předmětem ochrany podle zákonů ČR a SR a vykonává je výhradně vydavatel. Rozmnožování a šíření jakýmkoliv způsobem celku nebo části této publikace bez výslovného písemného svolení vydavatele je zakázáno. Nerespektování práv vydavatele může vést k soudnímu postihu včetně povinnosti náhrady škody.

SPV | SPOLEČNOSTI PRO VÁS

**PRODEJ A ZAKLÁDÁNÍ
SPOLEČNOSTÍ ONLINE**

+420 775 588 338
www.spolecnostiprovas.cz

Souhrnně k dosavadním novelám občanského zákoníku

Nový občanský zákoník vstoupil v České republice v účinnost dnem 1. ledna 2014 a byl dosud devětkrát novelizován. Poslední novela nabyla účinnosti dnem 6. ledna 2023.

Novela zákonem č. 460/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

■ **Charakter novely:** Velká novela reagovala především na hlavní problémy z aplikační praxe nového občanského zákoníku.

■ **Účinnost novely:** Částečně od 30. prosince 2016, částečně od 28. února 2017, částečně od 1. ledna 2018

■ **Obsah novely:** Již po krátké době účinnosti nového občanského zákoníku se ukázalo, že obsahuje některá problematická ustanovení, která jsou způsobilá v krátkém čase po jejich účinnosti omezit, znesnadnit či nevratně zasáhnout právní postavení lidí i dalších uživatelů. Cílem novelizace proto bylo odstranění některých konfliktních situací, které při aplikaci kodexu vznikaly. Novela se soustředila na oblasti zasluhující si co možná nejrychlejší legislativní zásah, neboť u nich nebylo možné čekat na posouzení praxí či výkladem soudu, aniž by zde hrozily nevratné následky, případně se u nich tyto důsledky v praxi již i zřetelně projeví. Novela si nicméně nekladla za cíl postihnout všechny oblasti úpravy, které by naplňovaly výše popsané parametry. Vybrány byly jen takové oblasti, které nevyžadují svým rozsahem významný zásah do kodexu. Vyřešení dalších sporných otázek se často týká větších celků zákoníku, u nichž lze zvážit celkovou systémovou revizi stávající právní úpravy v budoucnu. Původní právní úprava zakotvená v § 35 odst. 1 bez zjevného důvodu znemožňovala sjednání základního pracovněprávního vztahu osobou, která sice dovršila patnáct let věku, ale dosud neskončila povinnou školní docházku. V praxi mají však nezletilé osoby běžně zájem sjednat pracovní poměr nebo jiný pracovněprávní vztah na dobu po ukončení povinné školní docházky ještě před jejím ukončením (např. letní brigádu). Neměla-li by nezletilá osoba způsobilost mít v pracovněprávních vztazích práva a povinnosti, bylo přinejmenším sporné, zda ji může k výkonu závislé práce zavázat její zákonný zástupce. Pochybnost o možnosti uzavřít v zastoupení pracovní smlouvu či dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr vyplývala z povahy závislé práce, která je závazkem osobní povahy. Z těchto důvodů bylo výslovně zakotveno pravidlo, které bylo do 31. 12. 2013 stanoveno v § 6 zákoníku práce, že jako den nástupu do práce nesmí být sjednán den, který by předcházel dni ukončení povinné školní docházky, čímž je veřejný zájem i zájem nezletilého na jejím dokončení chráněn dostatečně. Toto řešení plně koresponduje s požadavky evropského práva a mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Prodloužení nejdelší možné doby, na kterou lze omezit svéprávnost (§ 59), sledovalo četné připomínky soudní i uživatelské praxe. Vzhledem k náročnosti, se kterou je agenda posuzování svéprávnosti člověka spojena, a to jak pro samotnou posuzovanou osobu, tak pro justici, se obecné pravidlo přezkumu každé tři roky jevílo v některých případech jako nepřiměřené a ve svém důsledku oslabující ochranu dotčených osob, již má sledovat. V případech tzv. ireversibilních stavů, kdy je zjevné, že se stav člověka nezlepší, byla na pět let prodloužena nejdelší možná doba, o které je v souvislosti s tímto opatřením možné rozhodnout. I v některých dalších zahraničních právních úpravách jsou opatření, vztahující se ke způsobilosti právně jednat, omezena delší časovou lhůtou, v rámci které je nutno stav člověka přezkoumat. V souladu s mezinárodními závazky i judikaturou Nejvyššího soudu má omezení svéprávnosti (dříve způsobilosti k právním úkonům) trvat pouze po nezbytně nutnou dobu, dokud důvody, které k omezení svéprávnosti vedly, trvají. Je tak zřejmé, že prodloužení nejdelší možné doby tohoto opatření znamená jen rozšíření možnosti soudu zvážit, jak dlouhá doba je v konkrétním případě přiměřená. Soudu nadále nebude nic bránit stanovit ve svém rozhodnutí dobu tří let nebo i kratší a zpřesněnou formulaci je k tomu zákonem veden. V případech nejzávažnějších duševních poruch, u kterých není pravděpodobné, že by se stav člověka zlepšil, není ovšem důvod každé tři roky přezkoumávat, zda stále trvají podmínky pro omezení svéprávnosti. Trvalost duševní poruchy lze zaznamenat např. u osob se stařeckou demencí, těžkou či hlubokou mentální retardací, Downovým syndromem či trpících autismem. V souvislosti s touto skutečností, kromě prodloužení trvání maximální možné doby, byla změněna procesní úprava tak, aby nebylo v případech zjevně ireversibilních stavů nutné pořizovat opakované znalecké posudky, které jsou v takových situacích zbytečné a přitom časově, finančně i personálně náročné. Pravidlo stanovené v § 60 však zůstalo zachováno. Dle něj soud své rozhodnutí bezodkladně změní nebo zruší, pokud se změní okolnosti, a to i bez návrhu. Zrušení částí § 113 a celých § 115 - 117 odstranilo výkladové nejasnosti a bylo v souladu s požadavky praxe, Ministerstva zdravotnictví a České lékařské komory. Původně přijatá právní úprava nekorespondovala se zákonem o zdravotních službách, který provádění pitev a používání těla zemřelého, včetně udělování souhlasu, upravuje ve své sedmé části § 79 a následně. Změna v § 441 odst. 2 reagovala na podnět Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva průmyslu a obchodu, České národní banky a mnohých dalších, včetně mnoha připomínek z právní praxe a také na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014, uveřejněné pod číslem 43/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ve kterém se Nejvyšší soud zabýval otázkou formy plné moci ve vztahu k založení společnosti s ručením omezeným. Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí dobral závěru, že plná moc k založení obchodní korporace je právním jednáním týkajícím se založení obchodní korporace ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, tudíž postačí, dostojí-li se formě v tomto zákoně normované. Cílem novely tedy bylo nastolit právní jistotu do otázky formy plné moci pro právní jednání činěná ve formě veřejné listiny, zjednodušit právní styk a snižovat náklady při něm osobám vznikající. V § 509 byla novelou změněna úprava liniových staveb, zejména tedy vodovodů, kanalizací, jiných vedení a předmětů, které se podle původního znění nového občanského zákoníku staly součástí pozemku. Vlastnictví těchto liniových staveb tedy bylo odděleno od půdy. V § 709 odst. 3 byl odstraněn výkladový a aplikační problém pochybností o tom, že stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem v obchodní společnosti nebo členem družstva, a nenabyl-li podíl způsobem, který zakládá jeho výlučné vlastnictví, stává se druhý manžel oprávněným pouze z majetkové hodnoty podílu, která je součástí společného jmění, ale není tím založena jeho účast v dotčené obchodní společnosti nebo družstvu (vyjma bytového), a tedy ani práva, ani povinnosti s takovou účastí spojené. Co se účastí osoby v obchodní korporaci týká, zásadně nikdo se nemůže stát jejím členem bez relevantního projevu své vůle, neboť s účastí jsou spojena nejen práva, ale i povinnosti a ty nelze nikomu uložit proti jeho vůli. Co se společného členství manželů v bytovém družstvu týká, vzniká podle § 739 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, jestliže je družstevní podíl součástí společného jmění manželů. V § 901 byla opravena terminologická chyba, neboť dle předmětného ustanovení má zanikat povinnost a právo rodiče pečovat o jmění dítěte prohlášením konkurzu, nikoli zjištěním úpadku. Nový odstavec 2 v § 921 stanoví že po těch, kteří budou v prodlení s placením výživného, může být požadováno zaplacení úroku z prodlení. Zásadní změnou byla úprava § 1124 v otázce předkupního práva. Nadále tedy bude existovat předkupní právo k nemovitostem, jako existovalo před účinností nového občanského zákoníku do 31. 12. 2014. Vzdání se předkupního práva bylo upřesněno v § 1125. V § 1451 byla zavedena evidence svěřenských fondů především z důvodu jejich netransparentní vlastnické struktury a vysokého potenciálu zneužití především k legalizaci výnosů z trestné činnosti. Zřízení svěřenského fondu umožňovalo zakladateli a beneficiáři fondu zůstat v anonymitě. Nic na tom neměnila ani skutečnost, že zákon předepisuje svěřenskému fondu mít statut vydaný zakladatelem ve formě veřejné listiny (§ 1452 odst. 1 a 3). Statut totiž není předmětem žádné evidence. Byť bude osoba zakladatele z listiny statutu seznatelná (§ 1452 odst. 1), kvůli faktické nedostupnosti listiny zůstane veřejnosti přesto skryta. Předpokladem dohledání listiny je identifikace notáře, který ji sepsal a u něhož je uložena, což bude zpravidla úkol nadmíru obtížný i pro orgány činné v trestním řízení. Anonymita svěřenského fondu, vyplývající z toho, že tento nemusel být nikde registrován, a nedostupnost statutu svěřenského fondu, který by osvědčoval vztah mezi konkrétní osobou jakožto zakladatelem svěřenského fondu a tímto fondem, oslabovala pozici věřitelů a limitovala užitečnost institutů, které mají sloužit k jeho ochraně (např. relativní neúčinnost). Třetím osobám nebyl seznatelný ani samotný okamžik vzniku svěřenského fondu, což otevíralo prostor pro možnost antedatave vznik fondu a hrozilo narušit právní jistotu třetích osob. Tomuto riziku neumožňoval čelit ani požadavek na sepsání statutu svěřenského fondu s náležitostmi vyjmenovanými v § 1452 odst. 2. Statut musí být zřízen ve formě veřejné listiny. Pro případy smluvního zřízení svěřenského fondu byl zaveden požadavek na konstitutivní zápis do evidence svěřenských fondů. Ten je nyní dovršující právní skutečností, která vede ke vzniku svěřenského fondu. Odlišný princip deklaratorního zápisu se uplatňuje u svěřenských fondů, které byly zřízeny pořízením pro případ smrti. V zájmu ochrany třetích osob byly v § 1452 doplněny obligatorní náležitosti statutu svěřenského fondu o požadavek na uvedení počtu svěřenských správců a způsobu jejich jednání na účet svěřenského fondu. Tyto údaje by pak měly být za tímto účelem též povinně zapisovány do evidence svěřenských fondů. Svěřenské fondy, které vznikly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, si v případě plurality svěřenských fondů nechají zapsat do evidence svěřenských fondů podpůrný způsob jednání vyplývající z ustanovení § 1428, ve specifickém případě pak z ustanovení § 1454. Novela nepředstavuje koncepční změnu úpravy týkající se způsobu jednání správců svěřenského fondu, sleduje toliko požadavek na zjednání právní jistoty při mnohosti svěřenských správců. Za účelem odstranění úplné anonymity beneficiáři svěřenských fondů byl v § 1457 zaveden jejich konstitutivní zápis do evidence svěřenských fondů. Tento požadavek se nicméně týká pouze obmyslených svěřenských fondů zřízených za soukromým účelem, nikoliv veřejně prospěšných svěřenských fondů, které s ohledem na jejich charakter mohou mít i velmi vysoký počet obmyslených, jenž může být navíc často proměnlivý (požadavek na konstitutivní zápis by se tak jevil jako zbytečně zatěžující pro jejich řádné fungování; do evidence svěřenských fondů proto postačí zapsat pouze údaj o způsobu, jakým jsou či mají být obmysleni takového fondu určeni). Přestože novela stanovuje obligatorní zápis beneficiáři do evidence svěřenských fondů, jejich totožnost zůstane široké veřejnosti skryta. V zájmu zachování jejich práva na soukromí nebudou údaje o osobách beneficiáři zapsané do evidence svěřenských fondů zveřejněny, ledaže k tomu dají beneficiáři souhlas; podpis na listině o udělení souhlasu musí být úředně ověřen. Zapisované údaje o beneficiáři nejsou uváděny v opisu z evidence svěřenských fondů.

Uveřejnění nepodléhá ani listiny zakládané do sbírky listin, obsahují-li takové údaje. Změna v § 1537 vyhověla četným podnětům praxe a odstranila nedůvodnou přísnost vůči smluvně postíženým, kterou stávající úprava působí při pořizování závěti. V § 1867 bylo posíleno právo spotřebitele spojené s výhodou spojenou s ubytováním nebo dopravou nebo jinými službami. Novela zjednodušila právo odstoupit od takové smlouvy. V § 2254 byla snížena hranice nejvýše přípustné výše peněžitě jistoty za splnění povinností vyplývajících z nájmu bytu a domu ze šestinásobku měsíčního nájemného na trojnásobek. Původní omezení výše jistoty šestinásobkem měsíčního nájemného se jevílo v praxi jako nepřiměřeně vysoké a povinnost hradit takto vysokou jistotu se mnohdy stávala zásadní překážkou získání standardního bydlení. Nově byl formulován § 2301, který řeší skončení nebo přechod nájmu bytu zvláštního určení v případě smrti nájemce. Užití pojmu „pobočné odborové organizace“ a „pobočné organizace zaměstnavatelů“ v § 3025 občanského zákoníku (též v § 3046) a dalších zákonech škývalo podklad pro možné narušení autonomie odborových organizací a organizací zaměstnavatelů ve vnitřních záležitostech a mohlo odporovat závazkům České republiky z mezinárodních smluv. Z tohoto důvodu byly tyto pojmy vypuštěny. Smyslem je vyjasnit, že i odborová organizace a organizace zaměstnavatelů založená jinou odborovou organizací nebo organizací zaměstnavatelů, resp. jejich organizační jednotka s právní subjektivitou, je odborovou organizací nebo organizací zaměstnavatelů, nikoliv zvláštní entitou, na niž se přiměřeně použila ustanovení o pobočném spolku. Nedotčena by i po novele měla být možnost odborových organizací a organizací zaměstnavatelů zřizovat si různé vnitřní sekce, úseky, oddělení a organizační jednotky bez právní subjektivity. Vyloučena by neměla být ani fakultativní možnost zřídit organizační jednotku s právní subjektivitou, která bude vykazovat obdobné rysy jako pobočný spolek. V § 3033 byla prodloužena lhůta pro přezkum soudních rozhodnutí, kterými byly před 31. 12. 2013 fyzické osoby zbaveny způsobilosti k právním úkonům, resp. byly v této způsobilosti omezeny, ze tří na pět let. V rámci přezkumu má soud zhlédnout a vyslechnout posuzovaného a dále vyslechnout opatrovníka, znalce, příp. ošetřujícího lékaře. Soud o svéprávnosti znovu rozhodne a ve výroku přesně formuluje rozsah, v jakém způsobilost člověka samostatně právně jednat omezuje. Takto bylo třeba přezkoumat přes třicet tisíc rozhodnutí, což se v původně stanovené lhůtě ukázalo jako nemožné. Prodloužení lhůty pro přezkum má zajistit dostatečný prostor k řádnému individuálnímu posouzení, včetně pořízení znaleckých posudků, aniž by došlo k nežádoucímu zpomalení ostatní agendy soudů.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 35, § 59, § 113, § 115 až 117 (zrušeny), § 164, § 441, § 498, § 509, § 709, § 901, § 921, § 1124, § 1125, § 1451, § 1452, § 1457, § 1474, § 1537, § 1867, § 1988, § 2045, § 2254, § 2301, § 3025, § 3033, § 3041, § 3046, Přechodná ustanovení

Novela zákonem č. 303/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti se zrušením statusu veřejné prospěšnosti

■ **Charakter novely:** Malá novela zrušila ustanovení týkající se prokazování statusu veřejné prospěšnosti a jeho zapisování do veřejného rejstříku.

■ **Účinnost novely:** Od 1. ledna 2018

■ **Obsah novely:** Občanský zákoník zavedl ve svých ustanoveních § 146 až 150 do českého právního řádu institut (statusu) veřejné prospěšnosti. Status veřejné prospěšnosti mohla podle těchto pravidel získat jakákoliv právnická osoba bez ohledu na svou právní formu, pokud splní podmínky stanovené zvláštním zákonem, jež předpokládá občanský zákoník v § 147. Po vzoru zahraničních úprav se měl status veřejné prospěšnosti stát znakem prestiže a mohl být udělen subjektům, které se věnují výhradně činnosti přispívající k dosahování obecného blaha. Zvláštní zákon pak měl upravit vymezení podmínek pro přiznání práva na zápis statusu veřejné prospěšnosti a další podrobnosti, například povinnosti, které by musela právnická osoba se statutem plnit nebo postup soudů při rozhodování o právu na zápis statusu do veřejného rejstříku a o odnětí statusu. Zvláštní zákon však nikdy přijat nebyl. Nebyla také vymezena motivace, která právnické osoby měla vést k přiznání statusu veřejné prospěšnosti (např. daňová). Z toho důvodu byla sice zmínka o veřejné prospěšnosti v § 146 občanského zákoníku ponechána, zrušeny však byly paragrafy týkající se rejstříkových zápisů a odkazující se na „jiný právní předpis“, tedy na zákon, který nikdy nebyl přijat. Status veřejné prospěšnosti jako takový tedy zrušen nebyl, ale není nutné jej prokazovat a soudně potvrzovat.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 147 až 150 (zrušeny), § 231 (zrušen)

Novela zákonem č. 111/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

■ **Charakter novely:** Velká novela byla přijata v souvislosti s implementací Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 o souborných službách a spojených cestovních službách.

■ **Účinnost novely:** Od 1. července 2018

■ **Obsah novely:** V prosinci 2015 byla publikována v Úředním věstníku EU směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu o souborných službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS. Tato nová směrnice nahradila dřívější směrnici 90/314 a na rozdíl od té původní je v tzv. plné harmonizaci (nedává možnost odchýlit se od ustanovení směrnice, tudíž směrnice musí být zcela transponována do právního řádu), takže si vyžádala změny v několika právních předpisech, např. v občanském zákoníku, živnostenském zákoně a dalších. Mezi hlavní důvody, které vedly k přijetí směrnice, patřila potřeba modernizovat právní úpravu prodeje souborných služeb. Vzhledem k silící tendenci nakupovat cestovní služby po internetu byla oblast působnosti směrnice 90/314 poněkud nejasná a zastaralá. Mnohá z ustanovení směrnice 90/314 byla nejasná a vyžádala si interpretaci soudů, včetně Soudního dvora EU. Změna občanského zákoníku v návaznosti na směrnici upravila náležitosti smlouvy o zájezdu, resp. potvrzení o zájezdu, odpovědnost pořadatele za nesprávné plnění smlouvy, storno podmínky, pomoc v nouzi, podmínky odstoupení od smlouvy, odpovědnost pořadatele, vady zájezdu, výši náhrady škody a slevy atd. Mezi nedostatky předcházející právní úpravy patřily zejména nejednoznačné definice (např. pojmu zájezd, počátek zájezdu, repatriace), neexistence výslovných ustanovení upravujících práva spotřebitele v případech mimořádných a nevyhnutelných okolností, kdy a za jakých okolností lze odstoupit od smlouvy, vágnost některých ustanovení (např. o pomoci v nouzi), nejasná ustanovení týkající se povinností cestovních kancelářů v případech, kdy nevyhnutelné a mimořádné okolnosti způsobí uvíznutí cestujících v destinaci (nejasnost měla za následek, že podnikatelé neměli žádnou jistotu, jak dlouho a v jaké výši nesou náklady na pokračování zájezdu). Změny v § 1811 odst. 2 písm. c), § 1820 odst. 1, písm. e) a § 1821 navázaly na transpoziční ustanovení zákona (např. § 2527a), jejichž prostřednictvím se do občanského zákoníku zavádí normativní ustanovení odkazující na daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění ve významech, které jim standardně přisuzuje nauka finančního práva. V § 2521 došlo ke změně pojmu zájezd. Plná definice zájezdu je uvedena jen v zákoně č. 159/1999 Sb. V občanském zákoníku byla zachována základní premisa definice – tj. „soubor služeb cestovního ruchu“ a odkaz na zákon upravující celou definici. Ustanovení § 2522 reflektuje změnu v definici zájezdu, která výslovně uvádí, že zájezd může být tvořen buď jednou smlouvou, nebo několika smlouvami o službách cestovního ruchu a příslušnou část občanského zákoníku tak bylo třeba vztáhnout i na tyto smlouvy. Ustanovení § 2524 v návaznosti na zákon č. 159/1999 Sb. upravilo povinnost k předsměrnímu poskytnutí informací, na jejichž základě může zákazník učinit kvalifikované rozhodnutí o koupi zájezdu. V odstavci 2 byl promítnut požadavek čl. 6 odst. 2 směrnice – zákazník nehradí cenu zájezdu (vč. daní, poplatků, peněžitých plnění, dalších nákladů), pokud mu nebyla před uzavřením smlouvy sdělena. Do § 2525 byl kromě legislativně technických změn vložen nový odstavec 3, který v návaznosti na čl. 7 odst. 1 věty druhé směrnice upravil možnost zákazníka vyžádat si kopii smlouvy v papírové podobě. Dále byl vložen nový odstavec 5, který, který se týká smluv uzavřených mimo obchodní prostory podle § 1828. Smlouva je uzavřena mimo obchodní prostory, jestliže je uzavřena mimo prostor obvyklý pro podnikatelské podnikání. Smlouva je uzavřena mimo obchodní prostory také tehdy, je-li uzavřena v prostoru obvyklém pro podnikatelské podnikání, pokud k jejímu uzavření došlo bezprostředně poté, co podnikatel oslovil spotřebitele mimo tyto prostory, anebo během zájezdu organizovaného podnikatelem za účelem propagace a prodeje zboží či poskytování služeb. Zatímco zmíněné příklady se v praxi v cestovním ruchu vyskytují ojediněle, praktickým příkladem prodeje zájezdů mimo obchodní prostory je prodej zájezdů na tzv. organizované akci. Úprava v § 2526 spočívala ve zpřesnění textu – změna reagovala na úpravu bankovní záruky jako alternativní formy ochrany pro případ úpadku cestovní kanceláře. V § 2527 byl vymezen obsah potvrzení o zájezdu, které je dokladem o smlouvě (§ 2525). Potvrzení musí obsahovat hlavní náležitosti, na jejichž změny se pak vztáží další práva zákazníka (např. odstoupení od smlouvy při jejich změně, být informován o změně, požadovat náhrady a slevy při jejich změně po odjezdu atd.). Vedle hlavních náležitostí, musí potvrzení o zájezdu obsahovat i další náležitosti, které jsou uvedeny v § 2528 (viz čl. 7 odst. 2. směrnice). Požadavek v § 2529 odst. 2 a 3, aby pořadatel sdělil sedm dnů před odjezdem údaje o plánovaných časech odjezdu, popřípadě o lhůtách pro odbavení atd. reagoval na čl. 7 odst. 5 směrnice. Ustanovení § 2530 v návaznosti na požadavky směrnice upravilo možnost zvýšení či snížení ceny zájezdu. Stejně jako v dřívější právní úpravě je nutné výslovně smluvní ujednání. Oproti předchozí úpravě se však nově uvádí, že zvýšení ceny je možné pouze, pokud je zároveň ve smlouvě připuštěna možnost snížení ceny a je ujednáno způsob výpočtu cenových úprav. Ustanovení § 2530a v návaznosti na směrnici upravuje způsob oznámení cenových úprav a následky nedodržení lhůty pro oznámení zvýšení ceny ze strany pořadatele. Pozdní oznámení nemá právní účinky. Nově se v případě snížení ceny výslovně uvádí, že je pořadatel oprávněn odečíst si administrativní výdaje od snižované částky. Ustanovení § 2531 upravilo změnu závazku ze smlouvy, ke které dojde před odjezdem na zájezd. Odstavec 1 upravuje změnu závazku ze smlouvy, která je nepodstatná. Odstavec 2 pak upravuje situaci, kdy dojde k podstatné změně některé z hlavních náležitostí uvedených v § 2527, zvláštních požadavků zákazníka a zvýšení ceny o více než 8 %. V těchto případech má zákazník právo změnu přijmout, nebo odstoupit od smlouvy ve lhůtě, která nesmí být kratší než pět dnů. Zákazník v těchto případech nehradí odstupné – tzv. storno poplatky. Odstavec 3 následně uvádí náležitosti

oznámení podstatné změny závazku ze smlouvy. Podle odstavce 4 hlavní náležitosti uvedené v potvrzení zájezdu stejně jako i celková cena, způsob platby, minimální počet osob nutných pro uskutečnění zájezdu a údaje o právu na odstoupení mohou být měněny pouze s výslovným souhlasem zákazníka. Odstavec 5 upravuje v souladu s požadavky směrnice právo zákazníka na přiměřenou slevu v případě, že se v důsledku změn smlouvy dojde ke snížení jakosti nebo nákladů zájezdu. § 2532 týkající se postoupení smlouvy byl doplněn o povinnosti pro pořadatele (popř. pro zprostředkovatele), sdělit a doložit skutečné náklady spojené s postoupením smlouvy. Odstavec 4 byl upraven ve shodě s terminologií českých daňových předpisů. § 2533 upravuje právo na odstoupení od smlouvy před zahájením zájezdu ze strany zákazníka a pořadatele. Tak jako dříve, zákazník může před zahájením zájezdu od smlouvy odstoupit vždy, avšak pořadatel jen tehdy, byl-li zájezd zrušen, anebo zákazník porušil svou povinnost. Zákazník je, vyjma zákonem vymezených případů (např. odstoupení v situaci výskytu mimořádných a nevyhnutelných okolností), povinen uhradit odpustné, tj. tzv. „stornopoplatky“. Druhý odstavec upravuje odpustné v případě odstoupení zákazníka od smlouvy – tzv. stornopoplatky, které zákon nově rozlišuje na ty, které jsou upraveny ve smlouvě a ty, které předem ve smlouvě upraveny nejsou. Zároveň stanoví způsob jejich výpočtu. V § 2534 je řešena situace, kdy zákazník odstoupí od smlouvy, protože cestovní kancelář zvýšila cenu zájezdu o více než 8 % anebo změnila podstatně některou z hlavních náležitostí služeb (např. délka pobytu, umístění ubytování, způsob stravování). Oproti dřívějšímu stavu se nově výslovně uvádí, že v případě, že zákazník využil práva odstoupit od smlouvy, pořadatel musí vrátit veškeré platby do čtrnácti dnů. Zároveň má zákazník právo na náhradu škody. Nové znění § 2535 v návaznosti na směrnici (čl. 12 odst. 2) upravuje situaci, kdy má zákazník právo na odstoupení od smlouvy, aniž by musel zaplatit odpustné (storno poplatek). Jde o situaci, kdy nastanou nevyhnutelné a mimořádné okolnosti mající zásadní vliv na poskytování služeb zahrnutých v zájezdu (nebo na přepravu). Může sem patřit například válečný konflikt, jiné závažné bezpečnostní problémy jako terorismus, významná rizika pro lidské zdraví, například výskyt ohniska závažného onemocnění v cestovní destinaci, nebo přírodní katastrofy, jako například záplavy, zemětřesení či povětrnostní podmínky, jež znemožňují bezpečně se dopravit do místa určení, jak bylo dohodnuto ve smlouvě o zájezdu. Právo na odpustné lze uplatnit za splnění podmínek – existence nevyhnutelných a mimořádných okolností a jejich významný dopad na poskytování zájezdu nebo na přepravu. § 2536 v návaznosti na směrnici upravuje případy, kdy může od smlouvy odstoupit pořadatel. Tyto případy jsou v zásadě obdobné těm, které obsahovala dřívější právní úprava. Nově však byly zpřesněny lhůty, ve kterých pořadatel odstupuje pro nedosažení minimálního počtu účastníků a to s ohledem na délku trvání zájezdu. Pořadatel vrací zákazníkovi zaplacené platby, avšak zákazníkovi v tomto případě nevzniká právo na náhradu škody. Nově vloženy § 2536a upravuje lhůtu, ve které musejí být vráceny platby snížené o odpustné v případech, kdy zákazník odstoupil od smlouvy. § 2537 až 2539 transponují čl. 13 odst. 2 až 8 směrnice. Jde o modifikaci platných ustanovení o vytknutí vady zájezdu a s tím spojené povinnosti pořadatele a práva a povinnosti zákazníka. Zákazník má v případě vad nárok na odstranění problémů, a pokud nelze podstatnou část cestovních služeb zahrnutých ve smlouvě poskytnout, mělo by mu být nabídnuto vhodné náhradní řešení. Pokud pořadatel nápravu neplnění smluvních podmínek nezjedná v přiměřené lhůtě stanovené cestujícími, má zákazník právo učinit tak sám a požadovat náhradu nezbytných nákladů (jde o případy, kdy by čekání na nápravu ze strany pořadatele bylo zdouhavé, nebo kdyby vzhledem k času, který zbývá do konce zájezdu bezpředmětné). Je-li zapotřebí okamžité nápravy, nebo když pořadatel nápravu odmítne, zákazník stanoví lhůtu vůbec nemusí. O takovou situaci by se například mohlo jednat, pokud by z důvodu zpoždění autobusu poskytovaného pořadatelem musel cestující využít taxislužby, aby stihl svůj let. Zákazník má právo na slevu, ukončení smlouvy nebo náhradu škody. Náhrada by se měla vztahovat také na nemotné škody, například na zkažený zážitek z cesty či pobytu v důsledku podstatných problémů při poskytování příslušných cestovních služeb. Zákazník má povinnost informovat pořadatele bez zbytečného prodlení (s ohledem na okolnosti daného případu) o jakémkoli neplnění smluvních podmínek, jež zaznamená v průběhu poskytování zájezdu. Pokud tak neučiní, může to být zohledněno při stanovování vhodné výše slevy nebo náhrady škody, pokud by takové oznámení škodu zabránilo nebo ji snížilo. Nově se výslovně uvádí, že v případech, kdy zákazník vytkl vadu, a nebyla zjednána náprava, a kdy zákazník odmítl nápravu či si ji opatřil sám, má právo na přepravu do místa odjezdu (pokud doprava byla součástí zájezdu) nebo do místa, na němž se strany dohodly. Nové pojetí ustanovení o nákladech na ubytování a přepravu v případech, kdy v destinaci nastanou nevyhnutelné a mimořádné okolnosti, zpřesňuje odpovědnost pořadatele a to tak, že se omezuje na nejvýše tři noci na jednoho zákazníka. Ustanovení z tohoto pravidla vyjímá osoby, u kterých z důvodu ohrožení jejich zdraví, je třeba chránit po delší dobu – nezbytně nutnou. Pořadatel se odpovědnosti může zprostídit poukazem na právní předpisy EU, které upravují odpovědnost dopravce v případech nevyhnutelných a mimořádných okolností, odlišně. § 2541 týkající se pomoci v nesnázích byl upraveno v souladu s čl. 16 směrnice. Povinnost pomoci cestujícím v obtížích ukládal již čl. 5 odst. 2 směrnice 90/314, podle kterého byli organizátor nebo prodejce nebo poskytovatel, povinni poskytnout zákazníkovi pomoc v nesnázích v případech, kdy: 1. neplnění nebo nesprávné plnění zájezdu lze přičíst třetí osobě, která není spojena s poskytováním smluvně sjednaných služeb, a jsou nepředvídatelné a nepřekonatelné, nebo 2. nedostatky v plnění nebo nesprávné plnění zájezdu způsobila vyšší moc nebo událost, kterou organizátor nebo prodejce nebo poskytovatel služeb přes řádnou péči nemohli předpokládat ani ji překonat. Čl. 16 směrnice je však formulován širěji než text čl. 5 odst. 2 původní směrnice 90/314. Z citovaného článku směrnice lze dovodit, že pořadatel má povinnost náležitě pomoci v obtížích vždy, a to i v situacích, kdy nemá vůči zákazníkovi povinnost k náhradě škody, čehož je ukázkovým příkladem situace podle čl. 13 odst. 7. Nově jsou demonstrativně uvedeny příklady pomoci. Rozsah náležitě pomoci bude ale v praxi vždy záležet na okolnostech konkrétního případu. Rozsahu náležitě pomoci v nesnázích již se okrajově věnovaly i české soudy (např. usnesení Nejvyššího soud ze dne 25. 9. 2012 sp. zn. 33 Cdo 4661/2010, které se týká případu nedostatečné pomoci pořadatele rodině s malým dítětem ubytované v Řecku v lokalitě zasažené požárem). Nově je stanovena možnost pořadatele požadovat za svou pomoc zaplacení přiměřeného poplatku v situacích, kdy zákazník vznikl obtíž zavinil. Článek 16 směrnice tak odpovídá zcela jednoznačně na v praxi se vyskytující dotazy pořadatelů, zda jsou povinni poskytovat pomoc v nesnázích rovněž zákazníkovi, který si své nesnáze zavinil, a zda jsou oprávněni požadovat po něm za svou pomoc kompenzaci. Podle čl. 14 odst. 3 směrnice objektivní odpovědnost pořadatele zájezdu není absolutní. Toto pravidlo je promítnuto do nového znění § 2542. Pořadatel zájezdu se povinnosti k náhradě škody zprostí, prokáže-li některý z liberačních důvodů, které jsou uvedeny v § 2918 a v § 2913 odst. 2 občanského zákoníku. Třetí liberační důvod – přičitatelnost škody třetí osobě, která se nepodílí na poskytování služeb zájezdu, je pak speciálně upraven v odst. 3. Příkladem jednání třetí osoby nespojené s poskytováním služeb může být jednání jiného hosta nebo jiného účastníka zájezdu, nehoda zaviněná jiným účastníkem silničního provozu atd. Do § 2543 byla vložena podmínka pro pořadatele zájezdu uhradit škody a újmy za narušení dovolené bez zbytečného odkladu. Tato podmínka bez zbytečného odkladu vychází z ustanovení čl. 14 odst. 2 směrnice. Podle § 2544 je pořadatel zájezdu oprávněn v případech, že to umožňuje mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána, a pořadatel zájezdu tuto možnost výslovně ujedná ve smlouvě o zájezdu, omezit výši náhrady škody vzniklé porušením povinností ze smlouvy o zájezdu. V takovém případě je pořadatel povinen hradit škodu jen do výše tohoto omezení. Takové omezení je možné, ale nesmí se týkat škody na zdraví, zaviněné škody a výše náhrady škody musí činit alespoň trojnásobek celkové ceny zájezdu. Směrnice hovoří nejen o omezení výše náhrady škody, ale rovněž o omezení „podmínek náhrady škody“. V tomto byl § 2544 doplněn. Konkrétní limity náhrady škody stanoví smlouvy, kterými je Česká republika vázána (Montrealská úmluva o sjednocení některých pravidel pro mezinárodní leteckou dopravu z roku 1999, Athénská úmluva o přepravě cestujících a jejich zavazadel po moři z roku 1974, Úmluva o mezinárodní železniční přepravě z roku 1980, Úmluva Evropské hospodářské komise OSN o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční přepravě cestujících a zavazadel). V souladu s požadavky směrnice zákazníci budou moci podle nového § 2544a žádat náhrady i podle předpisů EU a mezinárodních smluv v oblasti dopravy. Náhrady se však nesmí kumulovat. Náhrady a slevy podle předpisů EU a mezinárodních smluv se navzájem odečítají. § 2549a pak v souladu s požadavky směrnice upravuje nemožnost omezení, vyloučení nebo vzdání se práv, která zákon přiznává zákazníkům.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1811, § 1820, § 1821, § 1866, § 2522, § 2523, § 2524, § 2525, § 2526, § 2527, § 2528, § 2529, § 2530, § 2530a, § 2531, § 2532, § 2533, § 2534, § 2535, § 2536, § 2536a, § 2537, § 2538, § 2539, § 2540, § 2541, § 2542, § 2543, § 2544, § 2544a, § 2549a

Novela zákonem č. 171/2018 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění

■ **Charakter novely:** Malá novela byla přijata v souvislosti s implementací Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 o distribuci pojištění do českého právního řádu. Přinesla technické změny vyvolané přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění.

■ **Účinnost novely:** Od 1. prosince 2018

■ **Obsah novely:** Novela provedla v občanském zákoníku technické změny, jejichž nutnost byla vyvolána přijetím zákona o distribuci pojištění a zajištění. V lednu 2016 vyšla v Úředním věstníku Evropské unie Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/97 o distribuci pojištění (Směrnice IDD). Tuto směrnici bylo nutno transponovat do českého právního řádu. Směrnice IDD nahradila předcházející směrnici č. 2002/92/ES o zprostředkování pojištění (IMD) a přinesla do oblasti sjednávání pojistných produktů a služeb řadu nových regulatorních prvků. Ty odpovídají celkové koncepci Evropské komise k ochraně spotřebitele na finančním trhu, kterou lze identifikovat jak právě v sektoru pojišťovnictví, tak na kapitálovém trhu a u spotřebitelských úvěrů. Podstatou této koncepce je zejména sjednocení regulatorních principů a ochrany spotřebitele napříč finančním trhem, zajištění stejné úrovně ochrany spotřebitele pro různé způsoby distribuce, posílení důrazu na srozumitelnost a srovnatelnost informací o finančních produktech (zejména pak informací o nákladech životního pojištění) a zvýšení nároků na profesionalitu osob působících v daném odvětví. Vzhledem ke komplexnosti regulatorních změn, které bylo potřebné v této souvislosti provést, bylo jako nejvhodnější přijato řešení novým sektorovým zákonem o distribuci pojištění a zajištění, který nahradil zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí. Na nový zákon pak navázal doprovodný zákon, který novelizoval další dotčené předpisy, mimo jiné též občanský zákoník. Předchozí znění § 1811 nevyločovalo ze své působnosti finanční služby, ačkoli finanční služby jsou vyloučeny z působnosti směrnice 2001/83/EU, kterou § 1811 vlastně transponuje. Finanční služby mají v rámci evropského, a následně i českého práva zvláštní sektorovou úpravu, jakou je například právě nový zákon o distribuci pojištění a zajištění. Občanský zákoník v původním znění vztahem působnosti obecné právní úpravy spotřebitelských smluv i na finanční služby tak vlastně spíše

působil v neprospěch spotřebitele znášením informačních povinností, jímž jej doslova zahlcoval. Předcházející úprava přinášela také zbytečnou administrativní zátěž pro trh, neboť představovala zdvojení až ztrojení informačních povinností. Totéž se vztahuje i na § 1840, resp. na pododíl týkající se obecných ustanoveních pro uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv mimo obchodní prostory.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1181, § 1840, § 1844a

Novela zákonem č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony

■ **Charakter novely:** Malá věcná novela byla přijata v souvislosti rozsáhlou novelizací zákona o obchodních korporacích a družstvech.

■ **Účinnost novely:** Od 1. ledna 2021

■ **Obsah novely:** Novela uložila všem právníkům osobám (tedy nejen obchodním korporacím) povinnost, aby uchovávaly zápisy z jednání nejvyššího orgánu nebo jiné dokumenty související s rozhodováním mimo zasedání nejvyššího orgánu v písemné formě po celou dobu své existence (tedy nikoliv jen po dobu pro předložení dokumentů k výběru archiválií poté, co přestanou být pro další činnost právnické osoby nepotřebné, jak stanovuje zákon o archivnictví a spisové službě). Zároveň novela stanovila, že po zániku právnické osoby s právním nástupcem přechází tato povinnost na právního nástupce. V případě zrušení právnické osoby bez likvidace je povinen zajistit uchování předmětných dokumentů po dobu deseti let od zániku právnické osoby insolvenční správce.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 158a, § 205, § 524.

Novela zákonem č. 163/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

■ **Charakter novely:** Rozsáhlá věcná novela občanského zákoníku zasáhla do předkupního práva při převodu spoluvlastnického podílu, změnila ustanovení o bytovém spoluvlastnictví a upravila zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu.

■ **Účinnost novely:** Od 1. července 2020

■ **Obsah novely:** Velká novela občanského zákoníku změnila pasáže týkající se předkupního práva při převodu spoluvlastnického podílu (§ 1124 a 1125), kde mimo jiné zrušila dosavadní pravidlo o časově neomezeném předkupním právu spoluvlastníků nemovité věci a stanovila obecná pravidla pro převody podílu všech věcí ve spoluvlastnictví (nejen nemovitostí) v případech, kdy spoluvlastníci nemohli svá práva a povinnosti od počátku ovlivnit. Novela dále stanovila podmínky pro převod podílu v případě spoluvlastnictví k zemědělskému závodu. 59 změn a doplnění bylo v zájmu zjednodušení a zpřesnění provedeno v ustanoveních o bytovém spoluvlastnictví. Novelizována byla zvláštní ustanovení o nájmu bytu a nájmu domu, kde se změnila pravidla o zakázaných ujednáních, zrušena byla zvláštní ustanovení o nájmu družstevního bytu a bytu ve vlastnictví právnické osoby a zpřesněna byla ustanovení o jistotě.

Za zásadní lze v novele považovat zejména okruhy změn týkající se bytového spoluvlastnictví. Jedná se především o:

- prohlášení vlastníka a zjednodušení podmínek jeho změny,
- práva a povinnosti vlastníka jednotky, a to zejména ve vztahu k možnostem oprav a údržby nejen uvnitř jeho bytu, ale i pokud jde o společné části
- zjednodušenou úpravu oznamovací povinnosti vlastníka,
- příspěvky na správu domu a pozemku, a to zejména pokud jde o určení poměru výše příspěvků a poté stanovení konkrétní povinnosti přispívat na správu domu a pozemku,
- úpravu přechodu pohledávek a dluhů v případě převodu jednotky (výše v jaké přecházejí dluhy na nabyvatele; platby za plnění spojená s užíváním bytu),
- vznik společenství vlastníků a jeho kompetence ve vztahu ke kompetencím jednotlivých vlastníků,
- správu společných částí před vznikem společenství vlastníků jako právnické osoby,
- kompetence shromáždění a jeho rozhodovací činnost,
- posílení možností pro vynucení povinností vlastníků jednotek, kteří je porušují,
- předkupní právo (zejména v případech, kdy je ve spoluvlastnictví jednotka, ve které jsou vymezena garážová stání, nebo v případech, kdy je ve spoluvlastnictví zejména funkčně související pozemek), a
- přezkoumání rozhodnutí shromáždění soudem.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1124, § 1125, § 1166, § 1169, § 1170, § 1172, § 1175, § 1176, § 1177, § 1178, § 1179, § 1180, § 1181, § 1182, § 1183, § 1184, § 1186, § 1188, § 1189, § 1190, § 1191, § 1192, § 1193, § 1195, § 1197, § 1198, § 1200, § 1201, § 1202, § 1203, § 1206, § 1207, § 1208, § 1209, § 1210, § 1211, § 1212, § 1214, § 1215, § 1217, § 1221, § 2239, § 2240, § 2241 a § 2254. Doplněna byla Přejížděná ustanovení.

Novela zákonem č. 192/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

■ **Charakter novely:** Věcná novela řešila problém tzv. dětských dluhů a pořadí umořování vnitřně strukturovaného peněžitého dluhu.

■ **Účinnost novely:** Od 1. července 2021

■ **Obsah novely:** Novela především zvýšila ochranu dětí v právních vztazích, posílila roli zákonných zástupců při právním jednání nezletilých a zajistila vyšší právní jistotu při předcházení vzniku dětských dluhů, tedy peněžitých dluhů vzniklých před nabytím zletilosti dlužníka. Dosavadní právní úprava dosud nepřímou přispívala v určitých ohledech k relativně snadnému vzniku nežádoucích dětských dluhů, respektive neobsahovala mechanismy, které by vznik takovýchto dluhů minimalizovaly či zapovídaly a tím přispívala k vedení exekucí proti nezletilým i zletilým za dluhy vzniklé v dětství. Novela dále upravila pořadí, jakým bude při částečném plnění umořován vnitřně strukturovaný peněžitý dluh, což je zcela zásadní z hlediska možnosti jeho celkového splacení, případného navýšování a délky splacení. Nové řešení přiblížilo tuzemskou právní evropskému standardu. Hlavním principem novely byla ochrana nezletilých, kterou se zde v civilněprávním kontextu mínila zejména snaha zamezit vzniku právních povinností nezletilých, které by svou povahou nebo tvrdostí neodpovídaly jejich věku, zkušenostem nebo rozumovým schopnostem, případně zmírnění jejich dopadů. Nová úprava zároveň umožnila zákonným zástupcům nezletilého jeho právní jednání korigovat a aprobovat a v návaznosti na to ovšem také odpovídat za případné negativní dopady jimi schváleného jednání, zejména pokud je na nich mladý nezletilý materiálně závislý. Novela sice nezměnila základní koncepci svéprávnosti, výrazně však rozšířila praktický význam souhlasu podle § 32 občanského zákoníku zavedením zákonného ručení za dluhy vzniklé ze schváleného právního jednání nezletilého. Zároveň omezila možnost tyto dluhy vůči nezletilému vymáhat. Zrušena byla přísná sankce zdánlivosti právních jednání neschválených soudem. Zakázáno bylo prohlásit za neplatné nedovolené právní jednání, pokud dítěti nepůsobí újmu, a byla založena možnost soudu zúžit okruh právních jednání, která podléhají jeho souhlasu. Nově se budou moci věřitelé nezletilých dlužníků uspokojit pouze z majetku, který tito nabyli v dětství (například v rámci dědictví) nebo který si pořídili za prostředky získané v dětství. Došlo tak k zásadnímu oddělení majetkové sféry osoby jakožto nezletilce a jakožto dospělého. Změnila se povaha dětského dluhu. Ten sice nadále existuje a lze ho dobrovolně plnit, omezení možnosti jeho vymáhání nicméně zabraňuje tomu, aby nezletilý vstupoval do dospělého života zatížen dluhovým břemenem. Omezení věřitele ve vztahu k pohledávce, kterou má vůči nezletilému, bylo vyrovnáno jeho možností obrátit se na rodiče dítěte jako na zákonné ručitele, pokud k právnímu jednání dali souhlas nebo za nezletilého jednali. Zavedena byla deliktivní nezpůsobilost osoby mladší třinácti let s výjimkou deliktivní odpovědnosti za činy povahy úmyslného trestného činu a specifické případy, kdy je škoda způsobena majetným nezletilým. Nově koncipovaná pravidla při započítávání částečného plnění zavedla takovou úpravu, která alespoň částečně brání předlužování dlužníka. Dlužníkem poskytované plnění by mělo primárně sloužit k umořování jistiny, tedy té části dluhu, jejíž splnění odpovídá hlavnímu zájmu věřitele a která je pro dlužníka zpravidla nejtěživější.

■ **Změněná a doplněná ustanovení:** § 32, § 36, § 898, § 899a, § 1932, § 2048, § 2279, § 2282a, § 2920, § 2921. Doplněna byla Přejížděná ustanovení.

Novela zákonem č. 374/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- **Charakter novely:** Velká věcná novela upravila významným způsobem část čtvrtou občanského zákoníku (Relativní majetková práva).
- **Účinnost novely:** Od 6. ledna 2023
- **Obsah novely:** Novela zasáhla do závazků ze smluv uzavíraných se spotřebitelem, a to především obecná ustanovení, uzavírání smluv distančním způsobem, smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory a ustanovení o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby). Novinkou je úprava poskytování digitálního obsahu, která dosud nebyla v občanském zákoníku obsažena. Změny se dále dotkly zániku závazků splněním, záruky za jakost u koupě movité, koupě nemovité věci, zájezdů a stavby jako předmětu díla. Změny směřovaly zejména k posílení postavení spotřebitele jako smluvní strany, která je zpravidla vůči podnikateli ve slabším postavení. Novelou byl zpřesněn okruh informací, které je podnikatel povinen sdělit spotřebiteli před uzavřením spotřebitelské smlouvy (například celková cena zboží, pravidla pro vyřizování stížností, způsob a čas dodání nebo plnění, údaj o existenci práv z vadného plnění, údaj o záruce za jakost a poprodejním servisu). Byla doplněna ustanovení o zneužívajících ujednáních, kterými může být zvýšení ceny nebo nepřiměřené sankce spotřebitele. Zakotvena byla povinnost poskytnutí doby na rozmyšlenou v případě, že podnikatel kontaktuje spotřebitele prostřednictvím telefonu. Nabídku učiněnou během hovoru musí podnikatel nově potvrdit spotřebiteli bez zbytečného odkladu v textové podobě a spotřebitel je nabídkou vázán až poté, co projeví svůj souhlas elektronicky nebo podpisem potvrzení nabídky na listině. Rozšířena a zpřesněna byla též pravidla pro smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory, podmínky odstoupení od smlouvy (například u smluv uzavřených během výletu organizovaného podnikatelem za účelem nebo s účinkem propagace a prodeje zboží nebo poskytování služeb a u smluv uzavřených při nevyžádané návštěvě podnikatele ve spotřebitelově domácnosti platí pro odstoupení namísto dřívější lhůty čtrnácti dnů nová lhůta třiceti dnů). Záruka za jakost byla vymezena jako jednostranné právní jednání poskytovatele záruky (prodávajícího, výrobce nebo jiné osoby), kterým se zavazuje poskytnout nabyvateli určité plnění, nebude-li mít předmět plnění určité vlastnosti. Obsahem záruky může být zejména právo odstoupit od smlouvy s vrácením kupní ceny, výměna věci, oprava nebo poskytnutí jiné služby související s nápravou neuspokojivého stavu předmětu koupě (jedná se o dobrovolný závazek poskytovatele záruky). Pokud by v různých prohlášeních o záruce od téhož podnikatele (poskytovatele) byla současně uvedena rozdílná délka záruční doby, platí ta záruční doba, která je z nich nejdéší. Novela dále změnila a doplnila pravidla týkající se jakosti při převzetí zboží a pravidla pro uplatnění práva z vadného plnění. Upraveny byly podrobnosti k záručnímu listu (záruka za jakost) a k právu postihu v případě, že vada byla způsobena konáním nebo opomenutím jiné osoby v témže smluvním řetězci. Specifická pravidla pro prodej zboží v § 2158 se po novele vztahují pouze na spotřebitelské smlouvy a na hmotné movité věci. Dále platí, že není-li ujednan čas plnění, prodávající odevzdá věc kupujícímu bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, nejpozději však do třiceti dnů a má-li prodávající kupujícímu věc odeslat, je kupujícímu odevzdána v okamžiku, kdy ji spotřebitel (nebo jím určené osobě) předá dopravce. Toto pravidlo se neuplatní pouze v případě, kdy spotřebitel rozhodl, že věc převezme osobně nebo si k přepravě zvolil určitého dopravce, který mu nebyl prodávajícím nabídnut. Občanský zákoník byl doplněn o nová ustanovení týkající se poskytování digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu. Novinky se ovšem nijak nepromítly do pravidel pro užívání digitálního obsahu ve vztahu k právům duševního vlastnictví (licenci).
- **Změněná a doplněná ustanovení:** § 1811, § 1812, § 1813, § 1814, § 1815, § 1816, § 1817, § 1819, § 1820, § 1821, § 1822, § 1823, § 1824, § 1824a, § 1825, § 1826, § 1826a, § 1828, § 1829, § 1829a, § 1830, § 1831, § 1832, § 1833, § 1834, § 1836, § 1836a, § 1837, § 1838, § 1840, § 1840, § 1843, § 1844b, § 1865, § 1919, § 1921, § 1922, § 1924, § 1963, § 1964, § 1965, § 1972, § 2085, § 2090, § 2113, § 2114, § 2115, § 2116, § 2117, § 2129, § 2158, § 2159, § 2159a, § 2161, § 2161a, § 2161b, § 2164, § 2165, § 2166, § 2167, § 2168, § 2169, § 2170, § 2171, § 2172, § 2173, § 2174, § 2174a, § 2174b, § 2389a, § 2389b, § 2389c, § 2389d, § 2389e, § 2389f, § 2389g, § 2389h, § 2389i, § 2389j, § 2389k, § 2389l, § 2389m, § 2389n, § 2389o, § 2389p, § 2389q, § 2389r, § 2389s, § 2389t, § 2524, § 2525, § 2530, § 2531, § 2534, § 2549, § 2549a, § 2619, § 2629, § 3015, Přechodná ustanovení

Novela zákonem č. 429/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

- **Charakter novely:** Věcná novela zapracovávající do tuzemského práva Směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES upravila licence k předmětům chráněným autorským zákonem.
- **Účinnost novely:** Od 5. ledna 2023
- **Obsah novely:** Novela stanovila, že odměna za poskytnutí licence musí být vždy vhodná a přiměřená, nebyla tím však dotčena možnost nabývání bezúplatných licencí. Použití pevné částky (paušální odměny) novela omezila pouze na odůvodnitelné případy. Právo na dodatečnou odměnu se bude podle nové úpravy vztahovat také na podílovou odměnu. Nabyvatel licence bude povinen poskytovat autorovi pravidelně aktuální, relevantní a úplné informace o užití díla, zejména pokud jde o způsoby užití, veškeré dílem vytvářené příjmy a odměnu, která jim náleží. Tato povinnost byla vztažena též na podílovou odměnu a na paušální odměnu. Pro případy nečinnosti nabyvatele licence byla novelou zpřesněna pravidla pro odstoupení autora od smlouvy nebo pro omezení licence autorem.
- **Změněná a doplněná ustanovení:** § 2374, § 2374a, § 2378, § 2379, § 2380, § 2381, § 2388, § 2389

Podrobný obsah občanského zákoníku

ČÁST PRVNÍ	OBECNÁ ČÁST	
HLAVA I	PŘEDMĚT ÚPRAVY A JEJÍ ZÁKLADNÍ ZÁSADY	
Díl 1	Soukromé právo	§ 1 - 8 15
Díl 2	Užití předpisů občanského práva	§ 9 - 11 15
Díl 3	Ochrana soukromých práv	§ 12 - 14 15
HLAVA II	OSOBY	
Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 15 - 22 16
Díl 2	Fyzické osoby	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 23 - 37 16
Oddíl 2	Podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat	§ 38 - 65 17
Oddíl 3	Nezvěstnost	§ 66 - 70 18
Oddíl 4	Domněnka smrti	§ 71 - 76 18
Oddíl 5	Jméno a bydliště člověka	§ 77 - 80 19
Oddíl 6	Osobnost člověka	
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 81 - 83 19
Pododdíl 2	Podoba a soukromí	§ 84 - 90 19
Pododdíl 3	Právo na duševní a tělesnou integritu	§ 91 - 103 19
Pododdíl 4	Práva člověka převzatého do zdravotnického zařízení bez jeho souhlasu	§ 104 - 110 20
Pododdíl 5	Nakládání s částmi lidského těla	§ 111 - 112 20
Pododdíl 6	Ochrana lidského těla po smrti člověka	§ 113 - 117 21
Díl 3	Právnícké osoby	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 118 - 209 21
Oddíl 2	Korporace	
Pododdíl 1	Obecně o korporacích	§ 210 - 213 26
Pododdíl 2	Spolek	§ 214 - 302 26
Oddíl 3	Fundace	
Pododdíl 1	Obecně o fundacích	§ 303 - 305 30
Pododdíl 2	Nadace	§ 306 - 393 31
Pododdíl 3	Nadační fond	§ 394 - 401 36
Oddíl 4	Ústav	§ 402 - 418 36
Díl 4	Spotřebitel	§ 419 37
Díl 5	Podnikatel	§ 420 - 435 37
HLAVA III	ZASTOUPENÍ	
Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 436 - 440 38
Díl 2	Smluvní zastoupení	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 441 - 449 38
Oddíl 2	Prokura	§ 450 - 456 39
Díl 3	Zákonné zastoupení a opatrovnictví	
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 457 - 464 39
Oddíl 2	Opatrovnictví člověka	§ 465 - 485 39
Oddíl 3	Opatrovnictví právnícké osoby	§ 486 - 488 41
HLAVA IV	VĚCI A JEJICH ROZDĚLENÍ	
Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 489 - 495 41
Díl 2	Rozdělení věcí	§ 496 - 504 41
Díl 3	Součást věci a příslušenství věci	§ 505 - 513 42

SPV

SPOLEČNOSTI PRO VÁS

PRODEJ A ZAKLÁDÁNÍ SPOLEČNOSTÍ

Díl 4	Cenný papír		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 514 - 524	42
Oddíl 2	Zaknihované cenné papíry	§ 525 - 528	43
Oddíl 3	Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír a přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír		
Pododdíl 1	Přeměna cenného papíru na zaknihovaný cenný papír	§ 529 - 535	43
Pododdíl 2	Přeměna zaknihovaného cenného papíru na cenný papír	§ 536 - 544	43
HLAVA V PRÁVNÍ SKUTEČNOSTI			
Díl 1	Právní jednání		
Oddíl 1	Všeobecná ustanovení	§ 545 - 554	44
Oddíl 2	Výklad právních jednání	§ 555 - 558	44
Oddíl 3	Forma právních jednání	§ 559 - 564	45
Oddíl 4	Soukromá listina a veřejná listina	§ 565 - 569	45
Oddíl 5	Právní jednání vůči nepřítomné osobě	§ 570 - 573	45
Oddíl 6	Neplatnost právních jednání	§ 574 - 588	45
Oddíl 7	Relativní neúčinnost	§ 589 - 599	46
Díl 2	Právní události	§ 600 - 608	47
Díl 3	Promlčení a prekluze		
Oddíl 1	Promlčení		
Pododdíl 1	Všeobecná ustanovení	§ 609 - 628	47
Pododdíl 2	Délka promlčecí lhůty	§ 629 - 644	48
Pododdíl 3	Běh promlčecí lhůty	§ 645 - 652	48
Pododdíl 4	Obnovení nároku a běh nové promlčecí lhůty	§ 653	49
Oddíl 2	Prekluze	§ 654	49
ČÁST DRUHÁ RODINNÉ PRÁVO			
HLAVA I MANŽELSTVÍ			
Díl 1	Všeobecné ustanovení	§ 655	49
Díl 2	Vznik manželství	§ 656 - 676	49
Díl 3	Zdánlivé manželství a neplatnost manželství		
Oddíl 1	Zdánlivé manželství	§ 677 - 679	50
Oddíl 2	Neplatnost manželství	§ 680 - 686	50
Díl 4	Povinnosti a práva manželů		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 687 - 707	50
Oddíl 2	Manželské majetkové právo	§ 708 - 753	52
Díl 5	Zánik manželství		
Oddíl 1	Obecné ustanovení	§ 754	54
Oddíl 2	Rozvod manželství	§ 755 - 758	54
Oddíl 3	Následky zániku manželství	§ 759 - 770	55
HLAVA II PŘÍBUZENSTVÍ A ŠVAGROVSTVÍ			
Díl 1	Všeobecná ustanovení	§ 771 - 774	56
Díl 2	Poměry mezi rodiči a dítětem		
Oddíl 1	Určování rodičovství	§ 775 - 793	56
Oddíl 2	Osvojení		
Pododdíl 1	Osvojení, osvojitel a osvojované dítě	§ 794 - 804	57
Pododdíl 2	Souhlas s osvojením	§ 805 - 822	57
Pododdíl 3	Péče před osvojením	§ 823 - 831	58
Pododdíl 4	Následky osvojení	§ 832 - 845	59
Pododdíl 5	Osvojení zletilého	§ 846 - 854	59
Oddíl 3	Rodiče a dítě		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 855 - 859	60
Pododdíl 2	Osobní jméno a příjmení dítěte	§ 860 - 864	60
Pododdíl 3	Rodičovská odpovědnost	§ 865 - 909	60
Pododdíl 4	Vyživovací povinnost	§ 910 - 923	63
Oddíl 4	Zvláštní opatření při výchově dítěte	§ 924 - 926	63
Oddíl 5	Vztahy mezi dítětem a jinými příbuznými a dalšími osobami	§ 927	64
HLAVA III PORUČENSTVÍ A JINÉ FORMY PÉČE O DÍTĚ			
Díl 1	Poručenství	§ 928 - 942	64
Díl 2	Opatrovnictví dítěte		
Oddíl 1	Opatrovník	§ 943 - 947	64

Oddíl 2	Opatrovník pro správu jmění dítěte	§ 948 - 952	65
Díl 3	Svěření dítěte do péče jiné osoby a pěstounství		
Oddíl 1	Svěření dítěte do péče jiné osoby	§ 953 - 957	65
Oddíl 2	Pěstounství	§ 958 - 970	65
Díl 4	Ústavní výchova	§ 971 - 975	66
ČÁST TŘETÍ ABSOLUTNÍ MAJETKOVÁ PRÁVA			
HLAVA I	VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ	§ 976 - 978	66
HLAVA II	VĚCNÁ PRÁVA		
Díl 1	Obecná ustanovení	§ 979 - 986	66
Díl 2	Držba	§ 987 - 1010	67
Díl 3	Vlastnictví		
Oddíl 1	Povaha vlastnického práva a jeho rozsah	§ 1011 - 1044	68
Oddíl 2	Nabytí vlastnického práva		
Pododdíl 1	Přivlastnění a nález	§ 1045 - 1065	69
Pododdíl 2	Přirozený přírůstek	§ 1066 - 1073	70
Pododdíl 3	Umělý přírůstek	§ 1074 - 1087	71
Pododdíl 4	Smíšený přírůstek	§ 1088	71
Pododdíl 5	Vydržení	§ 1089 - 1098	71
Pododdíl 6	Převod vlastnického práva	§ 1099 - 1108	72
Pododdíl 7	Nabytí vlastnického práva od neoprávněného	§ 1109 - 1113	72
Pododdíl 8	Nabytí vlastnického práva rozhodnutím orgánu veřejné moci	§ 1114	72
Díl 4	Spoluvlastnictví		
Oddíl 1	Obecná ustanovení	§ 1115 - 1120	73
Oddíl 2	Spoluvlastnický podíl	§ 1121 - 1125	73
Oddíl 3	Správa společné věci	§ 1126 - 1139	73
Oddíl 4	Oddělení ze spoluvlastnictví a zrušení spoluvlastnictví	§ 1140 - 1157	74
Oddíl 5	Bytové spoluvlastnictví		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1158 - 1162	75
Pododdíl 2	Vznik jednotky	§ 1163 - 1169	75
Pododdíl 3	Výstavba domu s jednotkami	§ 1170 - 1174	75
Pododdíl 4	Práva a povinnosti vlastníka jednotky	§ 1175 - 1188	76
Pododdíl 5	Správa domu a pozemku	§ 1189 - 1216	77
Pododdíl 6	Zrušení bytového spoluvlastnictví	§ 1217 - 1219	79
Pododdíl 7	Společná ustanovení	§ 1220 - 1222	79
Oddíl 6	Přídavné spoluvlastnictví	§ 1223 - 1235	79
Oddíl 7	Zvláštní ustanovení o společenství jmění	§ 1236 - 1239	80
Díl 5	Věcná práva k cizím věcem		
Oddíl 1	Právo stavby		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1240 - 1242	80
Pododdíl 2	Vznik a zánik práva stavby	§ 1243 - 1249	80
Pododdíl 3	Právní poměry z práva stavby	§ 1250 - 1256	80
Oddíl 2	Věcná břemena		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení o služebnostech	§ 1257 - 1259	81
Pododdíl 2	Nabytí služebnosti	§ 1260 - 1262	81
Pododdíl 3	Právní poměry ze služebnosti	§ 1263 - 1266	81
Pododdíl 4	Některé pozemkové služebnosti	§ 1267 - 1282	81
Pododdíl 5	Užívací právo	§ 1283 - 1298	82
Pododdíl 6	Zánik služebnosti	§ 1299 - 1302	82
Pododdíl 7	Reálná břemena	§ 1303 - 1308	83
Oddíl 3	Zástavní právo		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1309 - 1311	83
Pododdíl 2	Zastavení	§ 1312 - 1345	83
Pododdíl 3	Rozsah zástavního práva	§ 1346 - 1352	85
Pododdíl 4	Práva a povinnosti ze zástavního práva	§ 1353 - 1358	85
Pododdíl 5	Výkon zástavního práva	§ 1359 - 1370	85
Pododdíl 6	Výkon zástavního práva při více zástavních věřitelích	§ 1371 - 1375	86
Pododdíl 7	Zánik zástavního práva	§ 1376 - 1379	86
Pododdíl 8	Práva vlastníka při uvolnění zástavy	§ 1380 - 1384	87
Pododdíl 9	Záměna zástavního práva	§ 1385 - 1389	87
Pododdíl 10	Podzástavní právo	§ 1390 - 1394	87
Oddíl 4	Zadržovací právo	§ 1395 - 1399	87
Díl 6	Správa cizího majetku		
Oddíl 1	Všeobecná ustanovení o správě cizího majetku		
Pododdíl 1	Obecná ustanovení	§ 1400 - 1404	88
Pododdíl 2	Prostá správa cizího majetku	§ 1405 - 1408	88
Pododdíl 3	Plná správa cizího majetku	§ 1409 - 1410	88
Oddíl 2	Pravidla správy		